

У зимку 2000-го, протягом першого року клінічної ординатури, я жив в однокімнатній квартирі з вікнами на парк, за кілька кроків від станції метро «Гарвард-сквер».

«Жив» — це евфемізм. Ніч через дві я був на чергуванні в лікарні — цілу ніч не спав, приймаючи пацієнтів у терапевтичному відділенні, заповнюючи документи, виконуючи процедури або дбаючи про пацієнтів у тяжкому стані, які перебували в палатах інтенсивної терапії. Наступний день, «вікно», я зазвичай проводив на матраці-футоні, намагаючись відіспатися. Третього дня графік був гнучким. До шостої вечора всі обходи зазвичай завершувалися. Чотири-п'ять стрімких, вільних від сну годин після обходів належали до найдорожчого й найінтимнішого з усього, чим я володів. Я пробігав три милі вздовж скутої льодом річки Чарльз, стараючись так, наче від цього залежало моє життя, робив собі каву в кавовій машині «Keurig», яка шипіла й плювалася, і, знічев'я позираючи на сніжинки за вікном, думав про випадки, з якими зіткнувся цього тижня. У моїй присутності протягом перших шести

місяців померло понад десять осіб, у тому числі молодий чоловік, не старший за мене, який не дочекався операції з пересадки серця.

* * *

Я ні з ким не розмовляв — принаймні наскільки пам'ятаю. (Увечері я бігом проминав парк, удень — друзів.) «Хвороба змушує пригадати, що одне з людських прав — спонтанність», — сказав мені якийсь один із пацієнтів. Моторошність лікарень частково полягає в тому, що все відбувається вчасно: прийом ліків і зміна простирادل — за графіком, лікарський обхід у точно визначений час, навіть сечу збирають у спеціальні контейнери о визначеній годині. І ті, хто лікує хворих, також до певної міри мають справу з оцим зникненням спонтанності. Озираючись, я розумію, що рік, а може, і два жив як біоробот, перемикаючись із однієї рутини на іншу. Дні нашаровувалися на інші дні, такі самі. Усе підпорядковувалось одному ритму. Наприкінці першого місяця навіть гнучкий графік уже не здавався таким гнучким.

Єдиним способом подолати смертельну монотонність було читання. В одному середньовічному сюжеті людину ув'язнюють, давши їй усього одну книжку. Але в'язень відкриває в цій одній книжці цілий Всесвіт. Наскільки я можу пригадати, я також того року читав лише одну тоненьку книжку в паперовій обкладинці — збірку есе «Наймолодша наука», — але в ній відкрив тисячу книжок. У моєму становленні як лікаря її вплив був серед вирішальних.

постачальником: вони намагалися доправити три кисневі балони в бостонський магазин автозапчастин.)

Я ніколи не думав, що медицина виявиться непевним світом, позбавленим законів. Я став замислюватися над тим, чи не є компульсивна потреба давати найменування частинам тіла, хворобам та хімічним реакціям (вуздечка, отит, гліколіз) механізмом, який вигадали лікарі, щоб захиститися від загалом непізнаваної царини. Надмір фактів приховує глибшу й важливішу проблему: як пов'язати знання (точне, зафіксоване, досконале, конкретне) із клінічним досвідом (непевним, плинним, недосконалим, загальним).

Для мене ця книжка розпочалася зі спроби знайти інструменти, які б допомогли зорієнтуватись і поєднати ці дві сфери. Я показую в цьому виданні, що «закони медицини» насправді є законами непевності, неточності й неповноти. Вони однаково надаються до всіх дисциплін, де діють такі сили.

У цій книжці всі історії про людей та події реальні, але я змінив імена, описи, деякі обставини й діагнози. Наведені розмови є не дослівними записами — я відтворив їх із пам'яті. Деякі ситуації, аналізи та обстеження також дещо змінено для збереження анонімності пацієнтів і лікарів.

У «Гаррі Поттері» — філософському дослідженні, замаскованому під дитячу книжку, — викладач питає в Герміони, юної чаклунки-учениці, чи хоче вона вивчати магічне право, щоб робити кар'єру в магії. «Ні», — відповідає Герміона. Вона хоче вивчати право, щоб приносити користь людям. Для Герміони сенс магічних законів не в збереженні магії — це інструменти, якими можна досліджувати світ.